

Vil heller bli kalt «leder» enn «president»

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Presidentkandidat Håkon Skard er skeptisk til tittelen «president» i Norsk psykologforening.

– President er en tittel valgt av foreningen. Selv betrakter jeg vervet som «fremst blant likemenn» og hadde funnet «leder» mer naturlig som tittel. Dette er likevel et spørsmål som ikke er kun opp til meg.

Det svarer Håkon Skard når Psykologtidsskriftet spør ham om tittelen «president».

Skard er lansert av valgkomiteen til å bli Norsk psykologforenings neste «president», som skal velges på foreningens landsmøte i Sandefjord den 20. til 22. november.

To dager etter at valgkomiteen gikk for Skard som kandidat, ble Tommy Sotkajævi lansert av lokalavdelingen i Akershus. Psykologtidsskriftet har stilt spørsmål om tittelen «president» også til Sotkajævi.

– Der tok du meg. Akkurat det har jeg ingen formening om. Jeg søker jobben på det ledernivået presidentvervet ligger. Hva tittelen er, får være opp til organisasjonen å bestemme, svarer han.

Historien

– Jeg hadde funnet «leder» mer naturlig som tittel

An-Magritt Aanonsen ble valgt som «leder» på Psykologforeningens landsmøte i 1995. På landsmøtet i 2004 ble et lovendringsforslag vedtatt, slik at paragraf 5, punkt 2 a lyder: «Psykologforeningens president». Aanonsen gikk av i 2007 da nåværende president Tor Levin Hofgaard overtok.

Forslaget om å endre tittel til «president» kom med organisasjonsutvalgets innstilling, ifølge seniorrådgiver Sverre L. Nielsen i Psykologforeningen.

– Det ble begrunnet med at lignende organisasjoner, som Legeforeningen, brukte den tittelen, forteller Nielsen, som har gravd i gamle sakspapirer. Det ser ifølge Nielsen ut til at «president»-forslaget ikke er med i selve innstillingen fra organisasjonskomiteen, men ble hengt på av sentralstyret under deres behandling av saken.

– Hva tittelen er, får være opp til organisasjonen å bestemme

– Jeg var til stede på det sentralstyremøtet og husker at «president»-forslaget så vidt ble nevnt. Forslaget var ikke kontroversielt og gikk rett gjennom.

Nielsen forteller at det var et annet forslag, om omorganisering av lønns- og arbeidsmarkedsutvalget, som var svært kontroversielt, og som tok omtrent all oppmerksomhet på landsmøtet den gangen.

Komikken

Psykolog, professor emeritus og forfatter av blant annet bøker om psykologiens historie Karl-Halvor Teigen syntes oppgraderingen fra «leder» til «president» var «litt komisk»:

– Jeg antok det var for å komme på nivå med Legeforeningen, som hadde hatt president siden 1886.

Han ventet bare på at presidenten for Legeforeningen skulle ta opp hansken og endre sin tittel til leder.

– Det ville skapt en morsom situasjon. Men jeg skulle ikke snakke, jeg har selv en gang i tiden vært president, for European Association of Decision Making.

Teigen legger til et blunkefjes i e-posten sin etter denne bekjennelsen, og legger til:

– Det ble begrunnet med at lignende organisasjoner, som Legeforeningen, brukte den tittelen

– Det figurerer fortsatt på min CV, og jeg må innrømme at i et monarki som vårt føltes det helt konge.

– Belastet tittel

Jan Ketil Arnulf er psykolog og professor ved Handelshøyskolen BI. Han har særlig forsket på hvordan ledelse utøves og skapes. Arnulf tror ikke det finnes noe entydig, faglig begrunnet svar på hvorfor organisasjoner som Norsk psykologforening velger å bruke «president» som tittel på øverste leder.

En tittel skal ifølge BI-professoren i størst mulig grad gjenspeile innehaverens arbeidsoppgaver, ansvarsområde og hvordan vedkommende kom inn i stillingen.

– Sånn sett kan man neppe tenke seg noe mindre konkret enn «leder», og det er sikkert en god ting at denne tittelen ble avskaffet, mener Arnulf.

– Litt komisk

«President» er en svært belastet tittel, mener Arnulf, avhengig av hvilket område man jobber innenfor.

– Den beste utgaven av «president»-tittelen finner man i Stortinget, altså det medlemmet av en forsamling som er valgt til å «presidere» over saksbehandlingen. Det signaliserer egentlig en «primus-inter-pares», en første blant likemenn, demokratisk valgt, som skal sørge for at de andre komme til orde.

Arnulf påpeker at dette jo ikke er helt status i engelsktalende næringsliv, der «president» ofte brukes som konsernsjef, eller den internasjonale rektortittelen på BI. I denne sammenhengen er «president» et uttrykk for at konsernet har mange selskaper samlet under én hatt.

«Overkikador»?

De fleste organisasjoner, understreker BI-professoren, skiller mellom et politisk valgt nivå (ordfører, styreformann, kanskje president) og den administrative lederen («daglig leder» i aksjeselskaper, rådmann, kontorsjef, administrasjonssjef, styrer).

– Dette burde være transparent slik at de som tar beslutningen, også redegjør for kriteriene de brukte

I tillegg sier det litt om hvilken kompetanse, bakgrunn og lønnsnivå man sikter på.

– «Sekretær» er selvsagt mindre fint enn «generalsekretær», men billigere. «Overkikador» er litt vel teatralisk, men spiselig hvis man vanner det litt ut. Problemet fra et styringsperspektiv er at den Gud gir en tittel, ofte prøver å spille Gud tilbake og tar kontrollen fra dem som ansatte vedkommende. Titler av denne typen endrer seg hele tiden og går ut på dato i et kontinuerlig spill om å virke viktig.

Så, summa summarum?

– Norsk psykologforening burde ha en tittel som fyller den funksjonen de ønsker seg, men dette burde være transparent slik at de som tar beslutningen, også redegjør for kriteriene de brukte, slik jeg har gjort her. Og de kriteriene bør inn i ansettelseskontrakt og statutter, foreslår Jan Ketil Arnulf.

«Formann» i «Sykepleierskeforbundet»

Psykologtidsskriftet har spurt «forbundsleder» Eli Gunhild Bye i Sykepleierforbundet om hun ville foretrukket å være «president».

– Nei, forbundsledertittelen er utmerket. Når jeg representerer i utlandet bruker jeg presidenttittelen.

– *Hva er årsaken til at ditt forbund ikke bruker «president»-tittel?*

– Lederen i Norsk Sykepleierforbund het lenge «formann». Det har gjennom historien aldri kommet forslag om «president» på NSF's leder. Hva grunnen til det er, kan kanskje ha noe med 70- og 80-talls-skepsisen mot amerikansk innflytelse på forbundet å gjøre.

«SJEF» Eli Gunhild Bye er forbundsleder i Norsk Sykepleierforbund. Foto: Monica Kvaale/NSF

I 1949 skiftet NSF navn fra *Norsk sykepleierskeforbund* til *Norsk Sykepleierforbund*.

Psykologtidsskriftet har også spurt «president» Marit Hermansen i Legeforeningen om hun ville foretrukket å bli kalt «leder». Hun forteller at hun foretrekker – og er glad i – president-tittelen.

– Den har lange tradisjoner i organisasjonen. Og den er kjønnsnøytral. Det er fint med samme tittel gjennom «alle tider» uavhengig av kjønn.

Hun påpeker at det kommer av ordet presidere – sitte foran.
– Jeg synes det passer godt for å lede et styre også.

GLAD I TITTELEN Marit Hermansen er president i Den norske legeforening. Foto: Legeforeningen